



Nebi Miş

nmis@setav.org

Suriye'nin savunma ve güvenlik kapasitesinin artırılması için şu ana kadar yürütülen hazırlıkların, yakında somut çıktıları görülmeye başlanacaktır. Bugüne kadar müşterek yol haritalarının oluşturulmasında epeyce mesafe katedildi. İstikrar ve güvenlik için Suriye ordusunun eğitimi ve lojistiği konularında, Türk ordusunun daha sistematik bir katkı vereceğini tahmin etmek gerekir. Ayrıca Ankara, askeri olarak Suriye'nin bütünlüğü ve Türkiye'nin güvenliği için sınır ötesinde farklı şekillerde varlığını tahkim edecektir. Bu bağlamda, 2026'da birçok yeni gelişmenin yaşanacağını kestirmek zor değil.

Yeni Suriye'de Teröre Yer Yok

SDG'nin Şam yönetimi-ne entegre olması için tanınan süre doldu. SDG, 10 Mart mutabakatını şu ana kadar çözüm için değil, geciktirici bir kalkan olarak kullandı.

Söz konusu mutabakata göre, 2025 sonuna kadar 8 maddelik şartları taraflar yerine getirecekti. Ancak, SDG mutabakata uymadı ve Şam ile entegrasyona yanaşmadı. Şam ile derinlikli müzakere etme yerine, İsrail'e danışarak, Tel-Aviv ne dediyse onu uyguladı. Anlaşmaya yanaşmayacağını maksimalist taleplerle gösterdi. Hatta birkaç gün önce Halep'te olduğu gibi Suriye ordusuna bağlı askerlere ya da sivillere saldırarak niyetini pekiştirdi.

Suriye'de "Şara diktatörlüğe gidebilir, dolayısıyla silah bırakmayalım" demek sahanın gerçekliği ile uyumlu değil. Suriye'de güvenlik ve istikrarın bir an önce sağlanmasıyla, kapsayıcı bir

yönetim talebinin daha da derinleşmesi ve somutlaşması beklenir. İstikrarın sağlanmasıyla yeni yönetime bir an önce demokrasiye geçmesi için baskılar meşru olur.

Türkiye, eski rejim döneminde Suriyeli Kürtlerin haklarının verilmesi için Esad'a ne söylediyse, yeni yönetime de aynı telkini yapmaktadır. Suriye'de yönetim değişikliğinin ilk gününden itibaren yeni yönetime eşit vatandaşlık temelinde, tüm etnik ve dini unsurların yönetime katıldığı, haklarının korunduğu bir devlet düzenini önermekte, bu konuda üzerine düşeni yapmaktadır.

İsrail'in Suriye'deki "istikrarsızlaştırma politikalarını" destekleyerek Suriye'ye demokrasi geleceğini zannetmek zaten baştan sakattır. SDG, yeni yönetimin birlik sağlama çabalarına engel oluşturarak; aslında eşit vatandaşlık temelinde, tüm etnik ve dini unsurların yönetime katıldığı, haklarının korunduğu bir yönetime geçiş sürecini kendisi sabote etmektedir. Aynı zamanda da Türkiye'nin "Terörsüz Türkiye"

 Dışişleri Bakanı Hakan Fidan (sol 2) ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler (solda) ve MİT Başkanı İbrahim Kalın, Şam ziyaretleri kapsamında, Dışişleri Bakanı Esad Hasan Şeybani (sağ 2) ve Savunma Bakanı Murhaf Ebu Kassa (sağda) ile görüştü. (Murat Gök / AA, 22 Aralık 2025)



GEÇTİĞİMİZ GÜNLERDE, DIŞİŞLERİ BAKANI FIDAN, MİLLİ SAVUNMA BAKANI GÜLER VE MİT BAŞKANI KALIN, SURIYE CUMHURBAŞKANI ŞARA İLE GÖRÜŞTÜ. BAKAN FIDAN YAPTIĞI AÇIKLAMADA, SDG'NİN “ENTEGRASYON GÖRÜŞMELERİNDE İLERLEME KAYDETMEYE NİYETİ OLMADIĞINI” BİR KEZ DAHA AÇIKLADI. YILIN SONUNDA GÜVENLİK, İSTİHBARAT VE SİYASİ AYAKLARI OLAN BU ZİYARETİ, TÜRKİYE'NİN GÜVENLİĞİ VE SURIYE'NİN İSTİKRARI İÇİN YENİ ADIMLARIN HAZIRLIĞI OLARAK GÖRMEK GEREKİR. YENİ ADIMI SADECE, YAKIN DÖNEMDE BİR ASKERİ OPERASYON ÜZERİNDEN OKUMAMAK GEREKİR. İKİ ÜLKENİN GÜVENLİĞİ İÇİN DAHA UZUN DÖNEMLİ VE KALICI UNSURLARIN HAYATA GEÇİRİLECEĞİNİ ÖNGÖRMEK ZOR DEĞİL.

ve “terörsüz bölge” hedefinin de önünde engel olmaya devam etmektedir.

İstikrarlı Bir Suriye'nin Bölge İçin Anlamı

Bu geçiş sürecinde, başarmış bir Suriye'nin önemi büyük. Esad'ın devrilmesinin üzerinden bir yıl geçti. Yeni yönetim, uluslararası alanda önemli bir meşruiyet kazandı. ABD yaptırımlarının bazıları kaldırıldı. Bir kısmı ertelendi. Devlet bütünlüğünü sağlamak için büyük bir çaba var. Şara, ülkesini yeniden istikrarsızlığa düşmeden yönetmeye çalışıyor.

Ülkeye geri dönüşler hızlandı. Esad'ın devrilmesinden bu yana yaklaşık 1,2 milyon mültecinin yanı sıra 1,9 milyon ülke içinde yerinden edilmiş kişinin de evlerine döndüğü BM tarafından rapor edildi. Bu durum, geleceğe güven açısından kayda değer bir unsur.

Bu yıl içinde görünen tablo; Suriye henüz istikrara kavuşmadı. Ancak yeniden kaosa da savrulmadı. Şu an arada bir yerde. Kırılganlık devam ediyor. Siyasal mimari hâlâ kurulmadı. Devlet inşasında, toplumsal beklentileri karşılamada, güvenlik mimarisinin oluşturulmasında ve bölgesel rekabette denge siyaseti gibi konularda meydan okumalarla karşı karşıya.

Eğer Suriye'de kapsayıcı bir siyasal düzen kurulabilirse, bu sadece ülke içi istikrarı değil, tüm bölgenin güvenlik mimarisini güçlendirecek. İstikrarlı bir Suriye'nin bölgesel etkisi beklenenden büyük olur.

Esad sonrası Suriye'nin geleceğinde, Türkiye öncelikle Suriye'nin yeniden kaosa sürüklenmesini önleyecek bir politika izledi. Yeni yönetimin uluslararası alanda meşruiyet kazanmasına katkı sağladı. Suriye'de PKK/YPG/PYD'nin tasfiyesi ya da dönüşümü meselesinde kendi güvenlik merkezli bakış açısından taviz vermedi. Suriye'ye geri dönüşlerde ve

devletin yeniden inşası başta olmak üzere her alanda diplomatik, ekonomik ve lojistik anlamda geniş bir destek verdi.

Genelde Ortadoğu'nun özelde Suriye'nin istikrarının önündeki en büyük engel İsrail saldırganlığının devam etmesi. İsrail sorununu, bölgesel kırılganlığı tetikliyor. Suriye içindeki bütünleşme çabalarını zayıflatıyor. Büyük güç rekabetinde, ABD'nin kademeli geri çekilmesi, Rusya'nın yeniden bölgeye dönmesi ve Çin'in ekonomik nüfus stratejisinin sonuçları da bölgedeki var olan her sorunu az ya da çok yeniden etkileyecek. Geçiş sürecinde genel manzara bu.

Ankara-Şam Hattında Yoğun Temaslar

Türkiye, SDG'nin niyetini aslında uzun süredir biliyor. Ancak buna rağmen, istikrar çabalarında yeni yönetime zarar vermemek ve Şam'ın istikrarı ve meşruiyeti tahkim etmesine yardımcı olmak için iyi niyetli bir yaklaşım sergiledi. Müzakere yollarının ve süreçlerinin tümünün tamamlanması için zaman tanıdı. Ayrıca, içeride yürüyen “Terörsüz Türkiye” sürecine zarar gelmesi için azami bir çaba gösterdi. Geline süreçte, SDG yönünü Ankara ve Şam'a döndürmedi. Türkiye'nin “Türk, Kürt ve Arap olarak bu coğrafyada hep beraber yaşama” çağrısına hâlâ olumlu cevap vermedi.

Geçtiğimiz günlerde, Dışişleri Bakanı Fidan, Milli Savunma Bakanı Güler ve MİT Başkanı Kalın, Suriye Cumhurbaşkanı Şara ile görüştü. Dışişleri Bakanı Fidan yaptığı açıklamada, SDG'nin “entegrasyon görüşmelerinde ilerleme kaydetmeye niyeti olmadığını” bir kez daha açıkladı. Suriye Dışişleri Bakanı Hasan Şeybani de benzer bir vurgu ile, “SDG'den anlaşmayı hayata geçirmeye yönelik bir girişim ya da ciddi bir irade görmedik. Sistemati bir oyalama söz konusu” dedi. Her iki bakanın açıklaması bire bir aynı. Bu açıklamalar, SDG tarafından işletilmeyen mutabakatın son durumu ile ilgili tek taraflı

bir bakış açısına dayanmıyor.

Yılın sonunda güvenlik, istihbarat ve siyasi ayakları olan bu ziyaretin, Türkiye'nin güvenliği ve Suriye'nin istikrarı için yeni adımların hazırlığı olarak görmek gerekir. Yeni adımı sadece, yakın dönemde bir askeri operasyon üzerinden okumamak gerekir. İki ülkenin güvenliği için daha uzun dönemli ve kalıcı unsurların hayata geçirileceğini öngörmek zor değil. Suriye'nin yeniden yapılmasında Türkiye'nin tüm alanlarda katkı verdiği biliniyor. Bu sektörlerin en öne çıkan askeri ve güvenliğe yönelik somut iş birliği alanlarını güçlendirmek.

Suriye'nin savunma ve güvenlik kapasitesinin artırılması için şu ana kadar yürütülen hazırlıkların, yakında somut çıktılar görülmeye başlanacaktır. Bugüne kadar müşterek yol haritalarının oluşturulmasında epeyce mesafe katedildi. İstikrar ve güvenlik için Suriye ordusunun eğitimi ve lojistiği konularında Türk ordusunun daha sistematik bir katkı vereceğini tahmin etmek gerekir. Ayrıca Ankara, askeri olarak Suriye'nin bütünlüğü ve Türkiye'nin güvenliği için sınır ötesinde farklı şekillerde varlığını tahkim edecektir. Bu bağlamda, 2026'da birçok yeni gelişmenin yaşanacağını kestirmek zor değil.

Gazze'yi Unutmuyoruz

Geride bıraktığımız yıl içinde, dünyanın yüzleştiği en büyük sorun tartışmasız bir şekilde İsrail'in Filistinlilere yaptığı soykırımdı. Bu soykırımı açıktan siyasi, ekonomik ve silah yardımı yaparak destekleyen ülkeler olduğu gibi, İsrail'i durdurmak için tepki koyan, bu konuda mücadele eden devletler ve daha da önemlisi toplumlar az değildi. 7 Ekim 2023'ten bu yana 70 binden fazla Filistinli hayatını kaybetti. İsrail, Gazze'de her türlü canlının yaşamını engelleyecek bir yıkım gerçekleştirdi.

İsrail'in Suriye'deki "istikrar-sızlaştırma politikalarını" destekleyerek Suriye'ye demokrasi geleceğini zannetmek zaten baştan sakattır. SDG, yeni yönetimin birlik sağlama çabalarına engel oluşturarak; aslında eşit vatandaşlık temelinde, tüm etnik ve dini unsurların yönetime katıldığı, haklarının korunduğu bir yönetime geçiş sürecini kendisi sabote etmektedir. Aynı zamanda da Türkiye'nin "Terörsüz Türkiye" ve "terörsüz bölge" hedefinin de önünde engel olmaya devam etmektedir.

Dünyada İsrail karşıtlığının ve soykırıma tepkinin yükselmesiyle, 10 Ekim 2025'te yeni bir ateşkes yürürlüğe girdi. Ancak ateşkesin yürürlüğe girmesinden bu yana İsrail, saldırılarını durdurmadı. 969 kez ateşkesi ihlal etti. Saldırlarda 418 Filistinli hayatını kaybetti. Bin 100'den fazla insan yaralandı. İsrail'in saldırıları, sadece Gazze ile sınırlı kalmadı. Aynı zamanda İsrail, Batı Şeria'da da saldırılarını yoğunlaştırdı.

HAMAS, rehin alınan 251 kişiden, biri hariç, hepsini canlı ya da cenaze olarak teslim etmesine rağmen, İsrail ateşkesin ikinci aşamasına geçilmesini engellemek ve ateşkese uymamak için sürekli bahaneler üretiyor.

Ateşkeden önce, İsrail'in soykırım yaptığı birçok uluslararası kurum tarafından daha fazla dile getirilmekteydi. Batılı kamuoyları, İsrail'in mevcut politikalarının bir insanlık sorunu olduğunda giderek ortaklaşıyorlardı. Yani tüm dünyada, soykırım farkındalığı ve İsrail karşıtlığı yükseliyordu.

Ateşkesin ardından, küresel kamuoyunun ilgisi farklı yönere kanallandı. Hâlbuki İsrail saldırganlığı Gazze'de devam ediyor. Batı Şeria'da ise saldırganlık çok daha yıkıcı bir boyut kazandı. İsrail'e uluslararası baskı devam etmeli. Küresel kamuoyu, kendi yönetimlerine baskıyı artırarak sürdürmeli. Yaptığı soykırımın hesabı soruluncaya kadar, tüm insanlığın dikkati bu konu üzerinde devam etmeli.

Tam da bu amaçla... İsrail sorununu ve Filistinlilerin uğradığı soykırımı dünyaya duyurmak için iki yıldır yeni yılın ilk günü Milli İrade Platformu öncülüğünde bir yürüyüş düzenleniyor. Geçtiğimiz iki yılda insanlık vicdanının bir yansıması olan bu yürüyüş büyük bir katılım olmuştur.

Devam eden İsrail saldırganlığına tepki vermek ve Filistinlilerin karşılaştığı zulme sessiz kalmadığını haykırmak için bir kez daha 1 Ocak 2026 sabahı 8.30'da, Galata Köprüsü'nde "büyük yürüyüş" gerçekleştirildi.

Yürüyüşten günler önce TÜGVA'da, vakfın Yüksek İstişare Kurulu üyesi Bilal Erdoğan'ın da katılımıyla, etkinliğin duyurulduğu basın toplantısına dört büyük takımın yöneticileri de gelerek desteklerini açıkladılar. Yürüyüşe dört büyük takım başta olmak üzere diğer tüm takımların da destekçileri kendi formaları ile katıldılar.

Soykırıma tepki vermek için belirli bir dine, kimliğe, dünya görüşüne ait olmak gerekmiyor. Bu çağda insanlığın gözleri önünde gerçekleştirilen bu soykırım karşısında vicdan sahibi hiç kimsenin sessiz kalmaması gerekir.

Filistin'e destek ve İsrail sorununa dikkat çekmek için yapılan bu yürüyüş yılbaşına alternatif bir organizasyon değil. Aslında yılın ilk günü farkındalığı üzerinden bu soruna bir defa daha dikkat çekerek insanlığın gündeminden arka sıralara düşmesini engellemek.

Bu yıl yürüyüşün sloganı, "Sinmiyoruz, susmuyoruz ve Filistin'i unutmuyoruz" oldu. Soykırımın hesabı soruluncaya ve Filistinlilerin hakları teslim edilinceye kadar, İsrail'e küresel kamuoyunun baskısının devam etmesi gerekir. Galata Köprüsü'nde yılın ilk saatlerinde yapılan büyük yürüyüş tam da bu amaca hizmet ediyor. **K**



Suriye'de SDG adını kullanan terör örgütü PKK/YPG'nin, Halep il merkezi ve kırsalındaki sivil yerleşimlere topçu ve havan atışlarıyla düzenlediği saldırılarda 2 sivil yaşamını yitirdi, 13 sivil yaralandı. (Kasım Yusuf / AA, 22 Aralık 2025)